

(א) לקמן פה: ט כמדות
י. (נדף סה: גרסות יא:
פסחים ג. יומא עה. לקמן
ק. גיטין טו: פ: כ"ט לא.
סנהדרין מז. תמורה ל.
א קידושין ע. [לקמן מד:
מד. ע.א. ד] שבת סג. לקמן
כד.א. ט. [לקמן מד. ו] לקמן
י. מד. ג. ט. [לקמן קט.א.
ט] ר"ש. ט. [סוטה ו.א.
ט ודף ה.א. ט] ונדביר כד.
ט [שם. ט] ויעי' מוס'
סוטה כה. ד"ה מה מיל'.
ט לקמן כו: פ. ט. [לקמן
ג. ועי' העצב שם ומזלה
לספרי].

ולא מסייבמם. טעמא מפרש בפ"ק דסוטה'. [קמתי מיהא] חוללת
קשיא לרז: מן הנשואין. משניסת לאחר ומת או גירשה: אסורה.
לחזור לראשון: מן האירוסין. שנתארסה לאחר ומת מותרת
לחזור לראשון: הוטמאה. נבעלה: אחס או ואחס זו אסורה.
דכתיב: והיתה לאיש אחר והיה היינו
קידושין וכתיב: לא יוכל בעלה הראשון
אשר שלחה וגו': ורבי יוסי. דמוקי
כולה קרא במחזיר גרושתו: לאו
בטובה. המונה מתת בעלה לית ליה
ואפילו פשיטא לן דונאי: מ"ט הויה
ואישוס כפיז נה. צאתה א
הנאסרה לבעלה יש צה הויה דכתיב
והיתה לאיש אחר אישות דכתיב או
כי ימות האיש האחרון לא יוכל בעלה
הראשון משניסת לאחר על ידי קידושין
ואישות וכגון דגירשה הראשון הוא
דקאי קמא בלא יוכל חבל מונה תחמו
לא: לרספ מהו. להתיבס צרתה
כמותה וגמיר טומאה מעריות:
ואי משוס דכתיב צה טועבה היא.
דמשמע מיעוטא היא ולא צרתה
איכא למידרש מיעוטא דכתיב דלן
צתה אימנו פסולה לכהונה (ו):
היפס אחס כפרה. מי שנפלו לפניו
שמי יבמות מאחס אחד ציאתה או
חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה
היתה אחת כפרה ואחת פסולה וכו':
כפרה לעלמא. מיוחסת וכפרה
לכהונה: פסולה לעלמא. כגון שהיתה
גרושה או חלוצה מבעל אחר ופסולה
לכהונה: כיון דלדידה חויה. דהוא
ישראל: מאי נפקא ליה מינה. הי
דליבטי לחלוץ ואי בעי לייבס הי דליבטי
לייבס: פסולה פסולה ליה. וכפרה
לעלמא לכל העולם ומאי ניהו
כגון שהחזיר אחיו גרושתו ולו אשה
אחרת ומת דהוי הגרושה פסולה
לזה שאינה ראויה לחמו ואשמועינן
דלע"ג דכתיב צה טומאה צרתה
כפרה דכתיב היא מועבה דלי שורשה
חייבי לאוין כגון אלמנה לכ"ג וגרושה
לכהן הדיוט מאי אחא לאשמועינן:
פסולה לעלמא. לכהונה: לאן שנה
רבי. כמשנה זו דקתי מולך לפסולה
למדנו רבי לא ישפוך אדם מי צורו
לע"פ שאין צריך להס ואחרים צריכים
להס כגון כהן מכוון דיכול לחלוץ
לפסולה ומפטר הכפרה לא יחלוץ
לכפרה ויפסולנה לכהונה. והא דרז
יוסף צפ' החולץ [לקמן מד.]. עלה דהא
משנה: היא ורספ ס"ד. חליצה לתרווייהו
למה לי: לרספ מהו. לייבוס: צמוס
נה. ו בעלה זה שמת הנאסרה
מתלה כשנשאת לפניו וחזר הראשון
והחזירה צאיסור ולמיחר מת: צמוס
נה. כגון יצמה לא כ"ש: מי אליס ק"ו.
האי ק"ו דלמחר צמוסר לה נאסרה:
א"ל

לרבות סוטה שנסתרה. וא"ת והיכי מפקי רבנן קרא מפשטיה
דפשטיה דקרא צמוסר גרושתו כתיב וי"ל דלא מסתבר
להו למיקרי טומאה לנישואי גרושה כיון דבעילתה היתר היא:
מאי נסתרה נבעלה. וא"ת וכיון דלא כתיב לאו צמוטה ספק
אמאי אמר צמוטה (דף י.י).
דחס צה עליה בעלה דכרך לוקה
ט וי"ל דלחומרע עשה הכתוב ספק
כודאי כדפרישית לעיל: הויה ואישו'
כתיב בת. פי' צקונטרס דההוא
ענינא צמוסר גרושתו כתיב ותימה
דפשיטא צמוסר גרושתו איירי קרא
ואפילו רבנן לא פליגי ונראה לרשב"א
לפרש דהויה ואישות כתיב צה פירוש
ארוטומאה דכתיב לא יוכל בעלה
הראשון אשר שלחה לשז לקמתה
להיות לו לאשה אחרי גרושתו הוטמאה
אלמא צמוסר גרושתו איירי דאחרי
אשר הוטמאה אלהיות לו לאשה קאי
דצמוטה לא שייך הויה ואישות שהרי
לא גירשה מעולם: צרתה מהו.
היא גופה לא מיבעי ליה דלר' יוסי
צן כיפר ודאי פטורה מן החליצה ומן
הייבוס דטומאה כתיב צה כעריות
ולרבנן נמי היא גופה פשיטא דחוללת
ולא מתיבמת דלפי' אס ממלא לומר
כיון דאיתערק איתערק אינה מתיבמת
מק"ו דהשתא צמוסר לה נאסרה
צאסור לה לא כ"ש ואמ"ל נמי דלן
מקרא יוצא מידי פשוטו אין לפוטרה
מן החליצה כיון דעיקר קרא דטומאה
צמוטה כתיב ולא צמוסר גרושתו
משוס דלא מסתברא למיקרי טומאה
נישואי גרושה כדפרישית לעיל וכן
משמע לקמן דקאמר אלף או היא או
צרתה חוללת וצעי למיפשט דלרבנן
אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואפילו
הכי אין פוטרתה מחליצה כדפרישית
לכל צרתה צעי לר' יוסי צן כיפר
אס פטורה מן החליצה לא אפילו
מתיבמת ולרבנן צעי לו איש מתיבמת
דפשיטא ו ליה דלא אליס קל ומומר
למידחי צרה או חוללת ולא מתיבמת
משוס דלן מקרא יוצא מידי פשוטו:
אמר ליה תניתיה. למיפשט צעיא
קמייתא הוא דלמא דלאיכא דלמרי
דפשיטא ליה לרבנן כיון דאיתערק
גרושתו משנשואי מיבס
לכפרה שהיא כפרה לו
וחולץ לפסולה שהיא
הגרושה שאסורה לו מיק'
אם נאסרה במותר לה
באסור לה מבעיא אלא
אפילו שתיהן כשרות לו
כגון שהיא ישראל והאחת
גרושה שהיא פסולה לכהן
חולץ לפסולה ולא לכפרה
משוס דרב יוסף דאמר כן
שנה ר' לא ישפוך אדם מי
בורו ואחרים צריכים לו:

גליון הש"ס

גמ' דאמר ק"ו בוי. עין
לקמן פד ע"צ מד"ה שיר
פסות דכ: תוב' ד"ה באי
וב' דאם בא וב' לוקה.
עין לקמן טט ע"ה מד"ה
כי מסיב: ד"ה תוב' וב'
ברבנן. עי' לקמן לה ע"צ
מד"ה כ"ע לא פליגי:
ד"ה או היא וב' שליטה
פותרת. עי' לקמן כו ע"צ
מד"ה וחלצה פסולה:

תורה אור השלם
1. לא יוכל בעלה
הראשון אשר שלחה
לשזב לקחתה להיות לו
לאשה אחרי אשר
הטמאה כי תועבה הוא
לפני יי ולא תחטיא את
הארץ אשר יי אלהיך
נתן לך תהלה:
דברים כד כד
2. ושבב איש אתה
שכבת ודע ובעלם מעיני
אישה ונסתרה והיא
נטמאה ועד אין בה והיא
לא תנפשה:
במדרב ר יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' מיעט רמנא היא
היא מועבה: (ב) שם
צמוסר לה נאסרה צאסור
לה: (ג) רש"י ד"ה מ"ט
הויה וב' צאתה אשה
הנאסרה: (ד) ד"ה ואי
משוס וכו' לכהונה הסד'
ואח"כ צ"ל ד"ה אין
מקרא יוצא מידי
פשוטו. דהא כתיב גבי
מחזיר גרושתו וכיון
דכתיב בה טומאה
צרתה כמותה או דלמא
כיון דאיתערק איתערק
האחי אשר הוטמאה
לפוטרה איצק ליה
מחזיר גרושתו ולא
כתיב בה טומאה ולא
הוי צרתה אסורה
לייבס הסד': (ה) ד"ה
פסולה וכו' וכפרה לכל
העולם כ"ל ותיבת לעלמא
נמחק: (ו) ד"ה ממחר לה
כגון בעלה: (ז) תוב' ד"ה
צרתה וכו' דפשיטא להו
דלא אליס:

הגהות הגר"א
[א] גמ' ואפילו נזף נמי.
כ"צ גרסת הגאון אבל כהא
על הגירסה ואפילו נזף
מותרת לבעלה משהו הויה
כו'. הגהות מרדכי ועי'
רי"ף (ועמ"ס ריבוי פאה"ע
ר"ס י"ד):

מוסף רש"י

ומתיבמת צרתה [ועי' ב.
נתי"ט חוסף רש"י]. מציאה
בבעל. קטנה שמאנה
צבעה מותרת לישאל לאחי
דעקמיניה לנשאין ואיחא
כאסרה ומפוסה. אלף
מת בעלה ומיאה ציבס,
אט"ג דנפקא בלא חליצה,
אלמא נישואי קמאי עקרה,
אפ"ה אסורה לאחי מפני
מחליט עקן. דמשעת
נפילה דלחיי נשואי קמאי
למיפל קמי יסס ולהצריכה
מילון לגבי יסס נראית
ללמו של תמיח [דקטון ק:
ובע"ז דקטון ג.]. הכא
בני. בלרת ערוה, משעת
נפילה. שנוקפה צתה
ליבס והוצרסה לנשאן צה
מתמ קידושי ראשון,
נראית נישואים גמורים
למחייב אשת המת וצרתה
צרת הבת, ואי שרית ליה
אחי למישר צרת הבת
בעלמא [דקטון ג.]. אט"ג
דעקרה לנשואי קמאי,
נראית צרתה כלרת בתו

מוסף רש"י (המשך)
ואיכא נישואי אחיו צמוסר גרושתו או חולצתה או מתיבמת אמר רבי חייא בר
אבא רבי יוחנן בעי המחזיר גרושתו משניסת צרתה מהו אמר ליה רבי
אמי ותיבעי לך היא גופה היא גופה לא קמיבעיא לי דאמרין קל וחומר
במותר לה (ט) אסורה באסור לה לא כל שכן כי קא מיבעיא לי צרתה מאי
מי אליס ק"ו למידחי צרה או לא רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר ר' חייא
בר אבא בעי ר' יוחנן המחזיר גרושתו משניסת מהו א"ל ר' אמי ותיבעי
לך צרתה צרתה לא קמיבעיא לי דלא אליס קל וחומר למידחי צרה אלא
כי קמיבעיא לי היא גופה מאי מי אליס קל וחומר במקום מצוה או לא
אמר

ואיכא נישואי אחיו צמוסר גרושתו או חולצתה או מתיבמת אמר רבי חייא בר
אבא רבי יוחנן בעי המחזיר גרושתו משניסת צרתה מהו אמר ליה רבי
אמי ותיבעי לך היא גופה היא גופה לא קמיבעיא לי דאמרין קל וחומר
במותר לה (ט) אסורה באסור לה לא כל שכן כי קא מיבעיא לי צרתה מאי
מי אליס ק"ו למידחי צרה או לא רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר ר' חייא
בר אבא בעי ר' יוחנן המחזיר גרושתו משניסת מהו א"ל ר' אמי ותיבעי
לך צרתה צרתה לא קמיבעיא לי דלא אליס קל וחומר למידחי צרה אלא
כי קמיבעיא לי היא גופה מאי מי אליס קל וחומר במקום מצוה או לא
אמר

הוא דכתיבא צרתה כמותה ואי משוס דכתיב
בה יתועבה היא ה"ה היא תועבה ואין בניה
תועבין הא צרתה תועבה כי תיבעי לך
אליבא דרבנן אע"ג דאמור רבנן טומאה
בסוטה הוא דכתיב א"ל אין מקרא יוצא מידי
פשוטו או דלמא כיון דאיתערק איתערק איכא
דאמרי אליבא דרבנן לא תיבעי לך כיון
דאיתערק איתערק כי תיבעי לך אליבא דרבי
יוסי בן כיפר מאי אע"ג דאמר ר' יוסי בן כיפר
טומאה במחזיר גרושתו הוא דכתיבא מיעט
רחמנא (ה) היא תועבה ואין צרתה תועבה
או דלמא היא תועבה ואין בניה תועבין אחת
צרתה תועבה א"ל הניתוח ה"ה היתה אחת
כפרה ואחת פסולה אם היה חולץ חולץ
לפסולה ואם היה מייבס מייבס לכפרה מאי
כפרה ומאי פסולה אולימא כפרה כפרה
לעלמא פסולה פסולה לעלמא כיון דלדידיה
חויא מאי נפקא ליה מינה אלא לאו כפרה
כפרה ליה פסולה פסולה ליה ומאי ניהו
מחזיר גרושתו וקתני ואם היה מייבס מייבס
לכפרה לא לעולם כפרה כפרה לעלמא
פסולה פסולה לעלמא ודקאמר כיון
דלדידיה חויא מאי נפקא ליה מינה משוס
דרב יוסף דאמר רב יוסף כאן שנה רבי
לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם
ת"ש המחזיר גרושתו משנשאת היא וצרתה
חולצת היא וצרתה ס"ד [אלא] אימא או
היא או צרתה ולא תרוצי קמתרצת לה

הוא דתינן מה אני
מקיים אשר הוטמאה
לרבות סוטה שנסתרה מאי
נסתרה נבעלה ולישנא
מעליא נקט: תנן שתי
יבמות הבאות מבית אחד
היתה אחת כפרה ואי
פסולה אם היה חולץ
חולץ לפסולה דאם היה
מייבס מייבס לכפרה לא
מבעיא אם פסולה לו
וכפרה לעלמא כגון מחזיר
גרושתו משנשואי מיבס
לכפרה שהיא כפרה לו
וחולץ לפסולה שהיא
הגרושה שאסורה לו מיק'
אם נאסרה במותר לה
באסור לה מבעיא אלא
אפילו שתיהן כשרות לו
כגון שהיא ישראל והאחת
גרושה שהיא פסולה לכהן
חולץ לפסולה ולא לכפרה
משוס דרב יוסף דאמר כן
שנה ר' לא ישפוך אדם מי
בורו ואחרים צריכים לו:

ואיכא נישואי אחיו צמוסר גרושתו או חולצתה או מתיבמת אמר רבי חייא בר
אבא רבי יוחנן בעי המחזיר גרושתו משניסת צרתה מהו אמר ליה רבי
אמי ותיבעי לך היא גופה היא גופה לא קמיבעיא לי דאמרין קל וחומר
במותר לה (ט) אסורה באסור לה לא כל שכן כי קא מיבעיא לי צרתה מאי
מי אליס ק"ו למידחי צרה או לא רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר ר' חייא
בר אבא בעי ר' יוחנן המחזיר גרושתו משניסת מהו א"ל ר' אמי ותיבעי
לך צרתה צרתה לא קמיבעיא לי דלא אליס קל וחומר למידחי צרה אלא
כי קמיבעיא לי היא גופה מאי מי אליס קל וחומר במקום מצוה או לא
אמר

ואיכא נישואי אחיו צמוסר גרושתו או חולצתה או מתיבמת אמר רבי חייא בר
אבא רבי יוחנן בעי המחזיר גרושתו משניסת צרתה מהו אמר ליה רבי
אמי ותיבעי לך היא גופה היא גופה לא קמיבעיא לי דאמרין קל וחומר
במותר לה (ט) אסורה באסור לה לא כל שכן כי קא מיבעיא לי צרתה מאי
מי אליס ק"ו למידחי צרה או לא רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר ר' חייא
בר אבא בעי ר' יוחנן המחזיר גרושתו משניסת מהו א"ל ר' אמי ותיבעי
לך צרתה צרתה לא קמיבעיא לי דלא אליס קל וחומר למידחי צרה אלא
כי קמיבעיא לי היא גופה מאי מי אליס קל וחומר במקום מצוה או לא
אמר

ואיכא נישואי אחיו צמוסר גרושתו או חולצתה או מתיבמת אמר רבי חייא בר
אבא רבי יוחנן בעי המחזיר גרושתו משניסת צרתה מהו אמר ליה רבי
אמי ותיבעי לך היא גופה היא גופה לא קמיבעיא לי דאמרין קל וחומר
במותר לה (ט) אסורה באסור לה לא כל שכן כי קא מיבעיא לי צרתה מאי
מי אליס ק"ו למידחי צרה או לא רב נחמן בר יצחק מתני הכי אמר ר' חייא
בר אבא בעי ר' יוחנן המחזיר גרושתו משניסת מהו א"ל ר' אמי ותיבעי
לך צרתה צרתה לא קמיבעיא לי דלא אליס קל וחומר למידחי צרה אלא
כי קמיבעיא לי היא גופה מאי מי אליס קל וחומר במקום מצוה או לא
אמר